

Concert regal

Organizat cu ocazia aniversării celor 150 de ani de la instaurarea regalității în România, concertul din 6 mai 2016 de la Sala Radio i-a avut ca protagoniști pe dirijorul Nicolae Moldoveanu, pe violonistul Gabriel Croitoru și Orchestra Națională Radio. Prin conotațiile istorice și, mai ales, prin nivelul înalt al performanței artistice, manifestarea muzicală a întrunit atributele unui eveniment de referință. În debutul concertului a fost interpretat *Imnul Regal al României*, scris de Eduard Hübsch cu prilejul încoronării Regelui Carol I. Pentru spectatorii prezenți în sala de concert (dar și pentru miile de ascultători de la radio), *Imnul Regal* a transmis un mesaj cu o vibrație patriotică puternică, evidențiind caracterul festiv și importanța evenimentului.

Gabriel Croitoru a ales pentru acest eveniment *Concertul pentru vioară și orchestră în Re major, opus 35* de Piotr Ilici Ceaikovski, capodoperă a genului, care continuă să fascineze publicul actual de pretutindeni; împreună cu orchestra și dirijorul, solistul a realizat o variantă de excepție a lucrării. Despre Gabriel Croitoru și despre remarcabilul său aport în arta interpretativă contemporană s-a scris mult și se va mai scrie în viitor;

fiecare apariție pe scenă constituie o manifestare a personalității sale generoase, active și pasionate. Prestația sa artistică, susținută de talentul viguros, de elanul sentimental, de măiestria proprie, de o spiritualitate vie și de o impresionantă forță energetică, facilitează comunicarea cu dirijorul, cu orchestra și cu publicul și conferă fiecărui concert valoare de unicat. În partea I, *Allegro moderato*, solistul a evocat cu noblete și dăruire lirismul generos al temelor și ritmica lor vie, a îngemănat original momentele de maximă vibrație emoțională, de strălucire, de grație și bravură. Demersul său a fost susținut și completat de orchestra care are un rol important în desfășurarea acțiunii. Partea a doua, *Andante* (scrisă în formă tripartită, în sol minor), celebra *Canțoneta*, a emoționat profund publicul prin lirismul interiorizat și melancolia pe care solistul le-a întruchipat

cu multă emoție și dăruire. Am admirat subtilitatea cu care a realizat metamorfoza atmosferei meditative în iluminare și înviore în secțiunea mediană (în Mi bemol major). Finalul, *Allegro vivacissimo* a constituit pentru solist, dirijor și orchestră o probă de măiestrie, de virtuozitate și de excelentă colaborare artistică; remarcabilă prin strălucirea, dinamismul și optimismul debordant, muzica evocă atmosfera unei sărbători populare. Interpreții au redat cu fantezie și entuziasm caracterul dansant, elanul și verva imaginilor muzicale. Deținător al unei arte instrumentale impecabile și a unui har inegalabil, Gabriel Croitoru a transmis într-o manieră cuceritoare frumusețea acestei partituri atât de bogate în conținut și în mijloace de exprimare. O mențiune aparte trebuie acordată contribuției dirijorului, care a știut să susțină eficient această impetuoasă derulare cinematografică de imagini muzicale și să realizeze cu atenție momentele orchestrale, precum și dialogul cuceritor cu solistul. La bis, Gabriel Croitoru a prezentat *Recitativ și Scherzo* de Fritz Kreisler, miniatură fascinantă, ce îmbină original expresivitatea cu virtuozitatea instrumentală.

În partea a doua a programului, orchestra condusă de Nicolae Moldoveanu a interpretat *Simfonia a IV-a în La major, opus 90 „Italiana”* de Felix Mendelssohn-Bartholdy. Ca notă generală, menționăm preocuparea pentru realizarea logicii și perfecțiunii formei – în ansamblul lucrării și în părțile ei componente. Artiștii au pus în valoare claritatea și frumusețea discursului simfonic, au reliefat cu rafinament elementele limbajului muzical, au realizat gradații dinamice și agogice subtile, conturând tablouri muzicale pline de culoare, de bravură și strălucire; în același timp, au evidențiat cu ingeniozitate anumite sugestii programatice. Dacă în prima parte *Allegro vivace*, au fost întruchipate imagini diverse, marcate de lirism, de strălucire și impetuozitate, în

partea a doua *Andante con moto*, muzicienii au reliefat - expresiv și sugestiv - unele elemente cu aspect narativ; au evocat cu rafinament atmosfera melancolică, plină de candoare și vibrație lirică, specifică unor „cântece fără cuvinte” ale compozitorului. Partea a treia, *Con moto moderato*, ce amintește grația și eleganța menuetului, se caracterizează prin originalitatea formei și prin anumite trăsături programatice. Publicul a fost fascinat de calitatea sonoră și expresivitatea discursului muzical, în care a perceput semnalele cornilor, integrate firesc în ambianța pastorală senină. În partea a IV-a, *Presto*, muzicienii au redat cu măiestrie și dezinvoltură ritmul trepidant specific dansului *Saltarello*. Muzica sugerează cu claritate atmosfera caracteristică și expansivitatea meridională. Elaborat într-o formă originală ce îmbină două episoade prezentate alternativ, finalul transmite o

forță energetică și un dinamism fără egal, La pupitrul Orchestrei Naționale Radio, maestrul Nicolae Moldoveanu – dirijor cu o activitate internațională unanim apreciată -, a

armonioasă.

Viziunea sa interpretativă a îngemănat firesc expresivitatea cu efectele sonore ingenioase. Dirijorul a pus în valoare nu doar o creație genială, ci și

partide instrumentale. Cunoscător în detaliu al partiturii și emoționat el însuși de frumusețea muzicii, maestrul Moldoveanu a emulat, a entuziasmat și a înflăcărat orchestra, sugestionând și dezlănțuind viguroase energii, sau, dimpotrivă concentrându-le în subtile estompări dinamice; a știut să mențină viu entuziasmul pe parcursul serii, aflându-se într-o perfectă comuniune cu muzica interpretată, cu colaboratorii săi și cu publicul. Evenimentul omagial de la Sala Radio a încântat publicul, care a vibrat împreună cu artiștii de pe scenă; cu toții au petrecut momente de emoție autentică, de bucurie și de înălțare spirituală. Concertul Regal s-a bucurat de o participare record a publicului și de aprecierile elogioase ale acestuia.

Carmen MANEA

Nicolae Moldoveanu

realizat o variantă cuceritoare a simfoniei, plină de vervă și fantezie, în același timp, echilibrată și calitățile incontestabile ale ansamblului orchestral, evidențiind originalitatea sonorității fiecărei

Festivalul Iosif Ivanovici

Compozitorul care supraviețuiește printr-o miniatură muzicală unicat

În viața muzicală românească de acum 130 de ani, un șef de muzică militară cucerea lumea prin prolificitatea talentului său componistic: Iosif Ivanovici, supranumit de criticul revistei Berlineze *Die Musik* (1903), „rege al valsului românesc”. Scrisese în 1880 un șlagăr care avea să facă o carieră fulminantă și fulgerătoare, nu mai puțin de 50 de edituri din Europa și America înghesuindu-se să-i tipărească *Valurile Dunării*, valsul care își disputa întâietatea cu *Dunărea albastră* de marele Johan Strauss-fiul, „regele valsului vienez”. Copilul minune al școlii muzicale românești, George Enescu, încă nu se născuse... Dar, după numai 5 anișori, avea să reproducă refrenul fără greșală, cu un singur deget pe coarda Re a minusculei sale violine, valsul celebru al lui Iosif Ivanovici. Încântat de performanța fiului său, Costache Enescu avea să-i dea „certificatul” de profesionalitate: „Vei fi muzician!” Două nume de legendă: Ivanovici și Enescu.

Biografia viitorului capelmaestru militar a fost dramatică. Născut – se pare – în Banat, în 1844 – Iosif Ivanovici a rămas orfan de părinți de la o vârstă fragedă, astfel încât la 14 ani, copilul a trecut munții Carpați în România, angajându-se într-o fanfară militară. A învățat să cânte la instrumentele de suflat din lemn (flaut, clarinet) sub îndrumarea șefilor de muzică Alois Riedl și Emil Lehr.

Ivanovici a peregrinat prin fanfarele din Tulcea, Focșani, Iași și Galați, portul unde a cunoscut împlinirea carierei mult visate. Pornit de la soldat și sergent, până la subofiter și ofiter/capelmaestru, I. Ivanovici a parcurs

pe cale ierarhică toate treptele militare până la gradul de maior. Moartea primului inspector al muzicilor armatei, Ed. Hübsch, l-a propulsat pe tânărul I. Ivanovici în post de șef al formațiilor militare. În 1885, a debarcat în București, părăsind portul dunărean Galați, unde devenise o vedetă militară adorată pentru marșurile, valsurile, polcile, cadrilurile, mazurcile, gavotele, serenadele, galopurile și romanțele sale. Marșul „Sosește garda” poartă numărul de opus 344. Așadar, compozitorul militar publicase în jurul anului 1900,

Premiul 1, înmănat de prințul Radu de România

peste 350 de piese de promenadă, de salon, de instrucție, de paradă, de concerte. Muzicianul român participase în turnee peste hotare în Franța, Austria, Rusia și Turcia. Obținuse la *Expoziția universală de la Paris* (1889), premiul I din 116 concurenți, cu marșul de defilare „Alexandru”, fiind felicitat de țarul Rusiei și invitat să concerteze la Petersburg și Moscova. La București și Sinaia, I.